

Septembar 2023.

U fokusu: Zakon o strancima i Zakon o zapošljavanju stranaca

Usvajanjem Zakona o izmenama i dopunama Zakona o strancima („Sl. glasnik RS“, br. 62/2023) i Zakona o izmenama i dopunama Zakona o zapošljavanju stranaca („Sl. glasnik RS“, br. 62/2023) od strane Narodne skupštine Republike Srbije olakšana je i ubrzana procedura za odobravanje privremenog boravka, odnosno stalnog nastanjenja stranaca u Republici Srbiji, a čime je posredno i poboljšan njihov položaj.

Najznačajnije izmene počće da se primenjuju **1. februara 2024. godine**, dok su pojedina rešenja stupila na snagu neposredno po donošenju zakona, odnosno početkom avgusta 2023. godine.

U nastavku teksta izdvajamo najznačajnije promene, koje će se primenjivati od 1. februara 2024. godine.

Jedinstvena dozvola za privremeni boravak stranaca i rad stranca

Izmenama i dopunama Zakona o strancima ustanovljena je **dužnost podnošenja zahteva za izdavanje jedinstvene dozvole** strancu koji planira da boravi i radi u Republici Srbiji, odnosno obavlja stručnu specijalizaciju, obuku i praksu.

Uvođenjem jedinstvene dozvole znatno je skraćen postupak za odobravanje privremenog boravka i pribavljanje radne dozvole, s obzirom

na to da su sada postupci objedinjeni, te da stranac više nema obavezu odvojenog podnošenja zahteva za odobravanje privremenog boravka i zahteva za dobijanje radne dozvole, već se podnosi samo jedan zahtev na osnovu koga stranac dobija jedinstvenu dozvolu.

Izmenama i dopunama Zakona o zapošljavanju stranaca utvrđena je mogućnost rada bez prethodnog sticanja jedinstvene dozvole, u slučajevima kada je strancu već odobren privremeni boravak po nekom od sledećih osnova: spajanje porodice sa članom uže porodice državljanina Republike Srbije, odnosno strancem kome je odobreno stalno nastanjenje; vlasništvo nad nepokretnošću; humanitarni boravak; studiranje i međunarodna razmena studenata; statusa pretpostavljene žrtve trgovine ljudima i žrtve trgovine ljudima; samostalni boravak; itd.

Period trajanja privremenog boravka i rok za produženje privremenog boravka

Izmenama i dopunama Zakona o strancima privremeni boravak se odobrava **na period do tri godine i za isti taj vremenski period se i produžava**, čime je period trajanja privremenog boravka značajno produžen, u odnosu na raniji rok od maksimalno godinu dana.

Takođe, umesto prethodnog rešenja koje je predviđalo da se zahtev za produženje privremenog boravka može podneti najranije 3 meseca, a najkasnije 30 dana pre isteka postojeće dozvole, **ustanovljen je nov rok za podnošenje zahteva za produženje privremenog boravka**, koji se sada podnosi najranije 3 meseca, a najkasnije do isteka roka važenja privremenog boravka.

Rok za sticanje stalnog nastanjenja u opštim i posebnim slučajevima

Izmenama i dopunama Zakona o strancima skraćen je rok za odobrenje stalnog nastanjenja, te sada stranac ostvaruje pravo na **stalno nastanjenje nakon tri godine neprekidnog boravka u Republici Srbiji**, a ne nakon pet godina neprekidnog boravka, kako je ranije bilo predviđeno.

Dalje, izmenama i dopunama Zakona o strancima brisan je osnov za stalno nastanjenje u posebnim slučajevima za stranca koji se nalazi u bračnoj ili vanbračnoj zajednici sa državljaninom Republike Srbije, ili strancem kome je odobreno stalno nastanjenje i koji je boravio najmanje tri godine na odobrenom privremenom boravku po osnovu spajanja porodice, a kao **novi osnov za sticanje stalnog nastanjenja u posebnim slučajevima propisan je osnov za stranca koji je srpskog porekla**.

Takođe, ustanovljeno je pravo na nastanjenje i strancu koji je u Republici Srbiji boravio duže od tri godine po osnovu odobrenog prava na azil.

Mogućnost promene osnova rada, poslodavca, zapošljavanje kod dva ili više poslodavca

Novina koja je uvedena izmenama i dopunama Zakona o strancima je mogućnost stranca da izvrši promenu osnova rada, promenu poslodavca, zapošljavanje kod dva ili više poslodavca tokom perioda važenja jedinstvene dozvole. Stranac ovu mogućnost ostvaruje na

osnovu saglasnosti koju izdaje organizacija nadležna za poslove zapošljavanja.

*Odricanje od odgovornosti: Tekst u prilogu šalje se kao opšte uputstvo i ne predstavlja pravni savet.
Copyright Cvetkovic, Skoko & Jovicic 2023.*